

Peningastefnan og stjórnæki hennar

Markmið og framkvæmd peningastefnunnar

Markmið stefnunnar í peningamálum er stöðugt verðlag. Hinn 27. mars 2001 var tekið upp formlegt verðbólgu­markmið sem hér segir:¹

- Seðlabankinn stefnir að því að árleg verðbólga, reiknuð sem hækkun vísitölu neysluverðs á 12 mánuðum, verði að jafnaði sem næst 2½%.
- Víki verðbólga meira en 1½% frá settu marki ber bankanum að gera ríkisstjórninni grein fyrir ástæðu fráviksins, hvernig bankinn hyggst bregðast við og hvenær hann telur að verðbólgu­markmiðinu verði náð að nýju. Greinargerðina skal birta opinberlega.
- Seðlabankinn gerir verðbólgu­spár þar sem spáð er a.m.k. tvö ár fram í tímann. Spárnar eru birtar í riti bankans *Peningamálum*. Þar kemur einnig fram mat bankans á helstu óvissuþáttum tengdum spánni. Jafnframt gerir bankinn grein fyrir mati sínu á stöðu og horfum í efnahagsmálum.

Peningastefnan miðar að því að halda verðlagi stöðugu og því verður henni ekki beitt til þess að ná öðrum efnahagslegum markmiðum, svo sem jöfnuði í viðskiptum við útlönd eða mikilli atvinnu, nema að því marki sem slíkt samrýmist verðbólgu­markmiði bankans.

Þjóðhags- og verðbólgu­spár gegna mikilvægu hlutverki við framkvæmd peningastefnunnar. Frá og með *Peningamálum* 2007/1 byggjast spár bankans á stýrivaxtaferli sem sérfræðingar bankans telja að stuðli best að framgangi verðbólgu­markmiðsins. Stýrivaxtaferillinn er valinn með hliðsjón af því markmiði að verðbólga verði því sem næst 2½% innan ásættanlegs tíma og haldist stöðug í nánd við verðbólgu­markmiðið eftir það. Stýrivaxtaferillinn er birtur með óvissubili til að undirstrika þá óvissu sem umlykur spána og lögð er áhersla á að hann breytist eftir því sem nýjar upplýsingar verða tiltækar.

Bankinn tilkynnir vaxtaákvarðanir á fyrirfram ákveðnum dögum. Í aðdraganda vaxtaákvörðunar efnir bankastjórn til peningastefnu-

Yfirlit vaxta Seðlabankans 21. júní 2007

Viðskiptaform	Vextir nú (%)	Síðast breytt	Breyting (pró- sentur)	Vextir fyrir ári (%)
Viðskiptareikningar	12,75	21. desember 2006	0,25	10,75
Daglán	15,25	21. desember 2006	0,25	13,75
Innstæðubréf til 90 daga		11. júlí 2006	-	11,25
Bindiskylda	13,00	21. desember 2006	0,25	11,5
Lán gegn veði	13,30	27. desember 2006	0,25	11,54
Innstæðubréf til 7 daga	13,20	27. desember 2006	0,25	12,10

1. Sameiginleg yfirlýsing ríkisstjórnar Íslands og Seðlabanka Íslands. Birt m.a. á heimasíðu bankans.

funda. Tilhögun þeirra er nánar lýst í starfsreglum um undirbúning, rökstuðning og kynningu ákvarðana í peningamálum sem settar eru í samræmi við ákvæði laga um Seðlabanka Íslands. Þær eru birtar á vef bankans www.sedlabanki.is.

Helstu stjórnæki peningastefnunnar

Seðlabankinn framfylgir peningastefnunni einkum með því að stýra vöxtum á peningamarkaði, fyrst og fremst með ákvörðun nafnvaxta veðlána til lánastofnana. Vextir á peningamarkaði hafa sterk áhrif á gjaldeyrisstrauma og þar með á gengi krónunnar og til lengdar innlenda eftirspurn. Viðskiptum við lánastofnanir má í grófum dráttum skipta í föst viðskiptaform annars vegar og markaðsaðgerðir hins vegar.

Föst viðskiptaform:

- Á viðskiptareikningum geyma lánastofnanir óráðstafað eigið fé. Þeir eru uppgjörsreikningar vegna greiðslujöfnunar milli innlánsstofnana og millibankaviðskipta, þar á meðal viðskipta við Seðlabankann. Vextir þessara reikninga mynda gólf fyrir daglánavexti á millibankamarkaði.
- Daglán eru veitt að ósk lánastofnana og tryggð með sömu verðbréfum og hæf eru í veðlánum. Vextir daglána mynda þak yfir daglánavexti á millibankamarkaði.
- Innstæðubréf eru gefin út til 90 daga, að ósk lánastofnana. Þau eru ekki skráð en þó hæf í veðlánum. Hlutverk þeirra er að setja gólf undir ávöxtun þriggja mánaða vaxta á peningamarkaði.
- Bindiskylda er lögð á lánastofnanir sem ekki eru háðar framlögum á fjárlögum í rekstri sínum. Hún miðast við bindigrunn sem er innstæður, útgefin skuldabréf og peningamarkaðsbréf. Bindihlutfall er 2% fyrir þann hluta bindigrunns sem bundinn er til tveggja ára eða skemur. Binditímabil er frá 21. degi hvers mánaðar til 20. dags næsta mánaðar og skal innstæða á bindireikningi ná tilskildu hlutfalli að meðaltali á binditímabilinu.

Markaðsaðgerðir:

- Lán gegn veði eru helsta stjórnæki Seðlabankans. Vikulega eru haldin uppboð á 7 daga samningum. Lánastofnanir þurfa að leggja fram hæf verðbréf, en þeim er nánar lýst í reglum Seðlabankans nr. 541 frá 18. júní 2007. Uppboðin geta verið ýmist fastverðsuppboð eða uppboð þar sem heildarfjárhæð framboðinna samninga er tilkynnt. Fastverðsuppboð hafa verið reglan til þessa. Vextir á lánum gegn veði eru stýrivextir bankans.
- Innstæðubréf til 7 daga eru boðin upp vikulega. Hlutverk þeirra er að mynda mótvægi við tímabundna lausafjáragnótt. Uppboðsaðferð er fastverðsuppboð.
- Viðskipti á verðbréfamarkaði takmarkast við ríkistryggð verðbréf.
- Inngripum á gjaldeyrismarkaði er einungis beitt, samkvæmt yfirlýsingunni um verðbólgu markmið frá 2001, telji Seðlabankinn það nauðsynlegt til þess að stuðla að verðbólgu markmiði sínu eða ef hann telur að gengissveiflur geti ógnað stöðugleika fjármálakerfisins.

Vaxtaákvæðanir Seðlabanka Íslands

Dagsetning Vaxtaákvæðunarfundir það sem eftir er árs 2007	Vextir á lánum gegn veði (%)		Breyting
	Nafnvextir (stýrivextir)	Ávöxtun	
1. nóvember 2007			
6. september 2007			
5. júlí 2007	13,3		0
17. maí 2007		14,25	0
<i>Fyrri ákvæðanir</i>			
29. mars 2007		14,25	0
8. febrúar 2007		14,25	0
21. desember 2006		14,25	0,25
2. nóvember 2006		14,00	0
14. september 2006		14,00	0,50
16. ágúst 2006		13,50	0,50
6. júlí 2006		13,00	0,75
18. maí 2006		12,25	0,75
30. mars 2006		11,50	0,75
26. janúar 2006		10,75	0,25
2. desember 2005		10,50	0,25
29. september 2005		10,25	0,75
3. júní 2005		9,50	0,50
22. mars 2005		9,00	0,25
18. febrúar 2005		8,75	0,50
2. desember 2004		8,25	1,00
29. október 2004		7,25	0,50
17. september 2004		6,75	0,50
1. júlí 2004		6,25	0,50
1. júní 2004		5,75	0,25
6. maí 2004		5,50	0,20
10. febrúar 2003		5,30	-0,50
12. desember 2002		5,80	-0,50
6. nóvember 2002		6,30	-0,50
15. október 2002		6,80	-0,50
18. september 2002		7,10	-0,50
30. ágúst 2002		7,60	-0,30
1. ágúst 2002		7,90	-0,60
18. júní 2002		8,50	-0,30
16. maí 2002		8,80	-0,50
30. apríl 2002		9,30	-0,30
26. mars 2002		9,60	-0,50
8. nóvember 2001		10,10	-0,80
27. mars 2001		10,90	-0,50

